

Številka: 35402-1/2018/14

Datum: 26. 7. 2018

ODGOVOR

na poziv Združenja občin Slovenije, Skupnosti občin Slovenije, Združenja mestnih občin Slovenije in Zbornice komunalnega gospodarstva za ureditev razmer na področju prevzemanja komunalne odpadne embalaže in odpadnih nagrobnih sveč

Združenje občin Slovenije, Skupnost občin Slovenije, Združenje mestnih občin Slovenije in Zbornica komunalnega gospodarstva so z dopisom št. 354-1/2018 z dne 19. 6. 2018 na Vlado Republike Slovenije naslovili poziv za ureditev razmer na področju prevzemanja komunalne odpadne embalaže in odpadnih nagrobnih sveč:

- da Vlada Republike Slovenije z interventnimi ukrepi nemudoma zagotovi odstranitev nakopičene odpadne embalaže in odpadnih nagrobnih sveč pri izvajalcih javne službe zbiranja odpadkov in nadaljnje tekoče prevzemanje teh odpadkov;
- da prepreči morebitno kaznovanje komunalnih podjetij zaradi nepravilnega (nelegalnega) skladiščenja s strani družb za ravnanje z odpadno embalažo neprevzete komunalne odpadne embalaže (kot se je dogajalo lansko leto);
- da naloži Ministrstvu za okolje in prostor vzpostavitev delovanja sistema deljene odgovornosti za odstranjevanje ločeno zbrane komunalne odpadne embalaže in odpadnih nagrobnih sveč ter redni odvoz teh odpadkov od komunalnih podjetij;
- da uredi zakonodajo na področju odpadne embalaže in odpadnih nagrobnih sveč tako, da bo sistem operativen in vzdržen za vse deležnike v procesu odstranjevanja teh odpadkov ter okoljsko sprejemljiv.

Zakon o varstvu okolja¹ določa načela varstva okolja, med drugim tudi načelo, da plača povzročitelj obremenitve. V skladu s tem načelom in na podlagi Direktive 2008/98/ES o odpadkih mora stroške ravnanja z odpadki kriti njihov imetnik ali prejšnji imetniki odpadkov ali oseba, ki razvija, izdeluje, predeluje, obdeluje, prodaja ali uvaža izdelke, od katerih odpadki izvirajo (v nadaljnjem besedilu: proizvajalec). Zakon o varstvu okolja daje pooblastilo Vladi Republike Slovenije, da določi primere in pogoje, ko mora proizvajalec delno ali v celoti zagotoviti takšno ravnanje z izdelki in odpadki, ki nastanejo po uporabi teh izdelkov, da se spodbuja ponovna uporaba izdelkov ter preprečevanje nastajanja odpadkov in njihova predelava (razširjena odgovornost proizvajalca). Na tej pravni podlagi je sprejeta Uredba o ravnanju z embalažo in odpadno embalažo², s katero je izveden prenos Direktive 94/62/ES o embalaži in odpadni embalaži (v nadaljnjem besedilu: Direktiva 94/62/ES) v notranji pravni red.

Direktiva 94/62/ES ima dva enakovredna cilja – preprečiti ali zmanjšati vpliv embalaže in odpadne embalaže na okolje v vseh državah članicah in v tretjih državah ter zagotoviti

¹ Zakon o varstvu okolja (Uradni list RS, št. 39/06 – uradno prečiščeno besedilo, 49/06 – ZMetD, 66/06 – odl. US, 33/07 – ZPNačrt, 57/08 – ZFO-1A, 70/08, 108/09, 108/09 – ZPNačrt-A, 48/12, 57/12, 92/13, 56/15, 102/15, 30/16, 61/17 – GZ in 21/18 – ZNOrg)

² Uredba o ravnanju z embalažo in odpadno embalažo (Uradni list RS, št. 84/06, 106/06, 110/07, 67/11, 68/11 – popr., 18/14, 57/15, 103/15, 2/16 – popr. in 35/17)

delovanje notranjega trga in preprečiti trgovinske ovire kot tudi izkrivljanje in omejevanje konkurence v EU. V ta namen Direktiva 94/62/ES določa ukrepe, katerih poglavitna cilja sta preprečiti nastajanje odpadne embalaže in s ponovno uporabo embalaže ter recikliranjem in drugimi oblikami predelave odpadne embalaže zmanjšati njeno dokončno odstranjevanje.

Uredba o ravnanju z embalažo in odpadno embalažo je veljaven predpis, katere določbe se v skladu z Direktivo 94/62/ES uporabljajo za vso embalažo, ki se daje v promet, in vso odpadno embalažo, ki nastane v industriji, obrti, trgovini, storitvenih in drugih dejavnostih, gospodinjstvih ali drugod.

Že več kot deset let so vzpostavljeni sistemi vračanja, zbiranja in obdelave odpadne embalaže:

- vračanje odpadne embalaže zadnjemu dobavitelju ali distributerju,
- ločeno zbiranje odpadne embalaže v okviru izvajanja obvezne občinske gospodarske javne službe zbiranja komunalnih odpadkov,
- prevzemanje odpadne embalaže, ki ni komunalni odpadek, od končnih uporabnikov, distributerjev in zadnjih dobaviteljev embalaže,
- zbiranje odpadne embalaže, ki je nevaren odpadek,
- sortiranje ločeno zbrane odpadne embalaže po posameznih embalažnih materialih in
- od leta 2016 dalje obvezno izločanje odpadne embalaže iz mešanih komunalnih odpadkov.³

V Sloveniji je za razliko od večine držav EU uvedeno ločeno zbiranje za vso odpadno embalažo in ne le za tisto, ki je primerna za recikliranje⁴. V večini slovenskih občin izvajalci javne službe zbiranja komunalnih odpadkov ločeno zbirajo odpadno mešano embalažo (odpadna kovinska in plastična embalaža ter odpadna embalaža iz sestavljenih materialov) po sistemu od vrat do vrat, odpadno papirno in stekleno embalažo pa v zbiralnicah (t. i. prinašalni sistem). Tudi vsi zbirni centri izvajalcev javne službe so opremljeni za ločeno zbiranje odpadne embalaže. Za namene recikliranja je treba zbrano odpadno embalažo sortirati po vrstah embalažnih materialov (papir, karton, Al, Fe, PP, PET, PVC, kompoziti ...). Za odpadno embalažo, ki jo končni uporabniki napačno odvržejo v zabojnike za mešane komunalne odpadke, je pa primerna za recikliranje, je od leta 2016 dalje obvezno izločanje v okviru mehansko-biološke obdelave mešanih komunalnih odpadkov. Skupaj z drugimi odpadki, ki imajo ustrezno visoko kalorično vrednost, se iz mešanih komunalnih odpadkov izloča tudi vsa gorljiva odpadna embalaža, ki je primerna za predelavo v trdno gorivo ali za termično obdelavo.

Stroški ravnanja z odpadno embalažo se delijo med:

- končne uporabnike embalaže (izvirne povzročitelje odpadne embalaže), distributerje in zadnje dobavitelje embalaže ter
- proizvajalce – z Uredbo o ravnanju z embalažo in odpadno embalažo so to proizvajalci embalaže, embalerji, pridobitelji iz držav članic EU in uvozniki embalaže in embaliranega blaga ter trgovci, ki dobavljajo blago distributerjem, ki dajejo v promet embalažo, v katero je embalirano nevarno blago, plastične nosilne vrečke ali embalažo iz polimerov iz vinil kloridov (PVC) ali drugih halogeniranih olefinov, v primeru druge embalaže pa tiste osebe, ki dajo letno v promet več kot 15 ton embalaže.

Končni uporabniki, distributerji in zadnji dobavitelji embalaže plačajo stroške zbiranja mešanih komunalnih odpadkov (med katerimi je tudi odpadna embalaža) in stroške ločenega zbiranja odpadne embalaže od kraja nastanka do zbirnega centra izvajalca javne službe ali družbe za ravnanje z odpadno embalažo. Končni uporabniki odpadne embalaže plačajo tudi stroške

³ Število odlagališč v Sloveniji se je namreč zaradi izpolnjevanja zahtev iz Uredbe o odlagališčih odpadkov (Uradni list RS, št. 10/14, 54/15, 36/16 in 37/18) v zadnjih nekaj letih precej zmanjšalo, mešani komunalni odpadki pa morajo biti pred odlaganjem obvezno mehansko-biološko obdelani tako, da izpolnjujejo s to uredbo predpisane zahteve (celotni organski ogljik – TOC, sposobnost sprejemanja kisika – AT4 in kurilna vrednost).

⁴ Zaradi pomanjkanja ustrezne infrastrukture (do leta 2016) za ustrezno obdelavo mešanih komunalnih odpadkov pred njihovim odlaganjem na odlagališčih (do leta 2016) ter infrastrukture za termično obdelavo odpadkov.

mehansko biološke-obdelave mešanih komunalnih odpadkov, stroške termične obdelave iz mešanih komunalnih odpadkov izločene odpadne embalaže (skupaj z drugimi gorljivimi odpadki) in stroške odlaganja obdelanih mešanih komunalnih odpadkov.

Proizvajalci pa plačajo prevzemanje odpadne embalaže od izvajalcev javne službe vključno s predpisanimi stroški, ki jih mora družba za ravnanje z odpadno embalažo plačevati izvajalcem javne službe, prevzemanje odpadne embalaže od distributerjev ali končnih uporabnikov ter ponovno uporabo, predelavo ali odstranjevanje prevzete odpadne embalaže. V zvezi z izpolnjevanjem teh obveznosti morajo skleniti pogodbo z družbo za ravnanje z odpadno embalažo, ki kot gospodarska družba v skladu s predpisi zagotavlja ravnanje z odpadno embalažo, ali pa vzpostaviti svoj individualni sistem ravnanja z odpadno embalažo.⁵ Če zavezanec sam ne izpolni svojih obveznosti, lahko država inšpekcijsko odločbo v skladu z Zakonom o splošnem upravnem postopku izvrši po drugi osebi.

Pogosto se pojavljajo trditve, da se težave z odpadno embalažo pojavljajo zaradi napačno določenega količinskega praga, nad katerim osebe, ki dajejo embalažo kot prve v promet, postanejo plačniki stroškov ravnanja z odpadno embalažo (t. i. embalažnina). V zvezi s tem Vlada Republike Slovenije pojasnjuje, da je Ministrstvo za okolje in prostor pristopilo k reševanju tega vprašanja v dveh korakih, zlasti zaradi preprečevanja nalaganja nesorazmernih bremen majhnim in srednjim podjetjem (v skladu z Direktivo 94/62/ES).

Vodenje evidence in poročanje o embalaži, dani prvič v promet v Sloveniji, je bilo do zadnje novele Uredbe o ravnanju z embalažo in odpadno embalažo iz leta 2017⁶ urejeno z 11. do 13. členom ter 49. členom Uredbe o ravnanju z embalažo in odpadno embalažo. Z 11. do 13. členom je bila vzpostavljena evidenca proizvajalcev in letno poročanje o masi in vrsti embalaže, dane prvič v promet. Ker pa je bila v 13. členu uredbe določba, da se te obveznosti, če se za nastajanje odpadne embalaže plačuje okoljska dajatev, izvajajo v skladu z Uredbo o okoljski dajatvi za onesnaževanje okolja zaradi nastajanja odpadne embalaže⁷, se proizvajalci že od uveljavitve tega predpisa vpišejo v evidenco proizvajalcev pri Finančni upravi Republike Slovenije. V to evidenco se morajo vpisati tisti proizvajalci, ki dajo letno prvič v promet več kot 15 ton embalaže, ali embalažo iz plastike iz polimerov iz vinil kloridov ali drugih halogeniranih olefinov (PVC), ali, od letošnjega leta dalje, plastične nosilne vrečke. Okoljsko dajatev plačujejo štirikrat letno, v obračunu pa navedejo tudi podatke o masi in vrsti embalaže, dane prvič v promet v posameznem obračunskem obdobju. Tisti proizvajalci, ki niso imeli obveznosti plačila okoljske dajatve, se do letos niso vpisali v evidenco proizvajalcev. Ne glede na to, pa so morali v skladu z 49. členom Uredbe o ravnanju z embalažo in odpadno embalažo tisti med njimi, ki so letno dali prvič v promet med 5 in 15 ton embalaže, enkrat letno sporočiti Agenciji Republike Slovenije za okolje podatke o masi in vrsti te embalaže. Samo proizvajalci, ki so dali letno prvič v promet manj kot 5 ton embalaže, te obveznosti niso imeli. Posamezni proizvajalec pa te izjeme ni mogel dokazovati brez ustrezne lastne evidence o embalaži, dani prvič v promet v Sloveniji.

Z omenjeno novelo Uredbe o ravnanju z embalažo in odpadno embalažo iz leta 2017 so bili črtani 11. do 13. ter 49. člen Uredbe o ravnanju z embalažo in odpadno embalažo. Dodani pa so bili novi 10.a, 10.b in 10.c člen, s katerimi sta vzpostavljeni evidenca tistih proizvajalcev, ki ne plačujejo okoljske dajatve, ne glede na količino embalažo, ki jo letno dajo v promet v Sloveniji, in evidenca o masi in vrsti embalaže, ki jo ti proizvajalci dajo prvič v promet. Obe evidenci vodi Agencija Republike Slovenije za okolje. Proizvajalci se morajo v letošnjem letu vpisati v evidenco proizvajalcev in voditi svojo lastno evidenco o masi in vrsti embalaže, ki jo

⁵ Samo za odpadno embalažo, ki ni komunalni odpadek.

⁶ Uredba o spremembah in dopolnitvah Uredbe o ravnanju z embalažo in odpadno embalažo (Uradni list RS, št. 35/17)

⁷ Uredba o okoljski dajatvi za onesnaževanje okolja zaradi nastajanja odpadne embalaže (Uradni list RS, št. 32/06, 65/06, 78/08, 19/10 in 68/17)

dajejo v promet, na podlagi katere bodo v prihodnjem letu sporočili podatke o embalaži, dani v promet v letošnjem letu. Novi 10.a do 10.c člen ne veljajo za osebe, ki so zavezanci za plačilo okoljske dajatve, ker te podatke vodijo in sporočajo Finančni upravi Republike Slovenije že v skladu z Uredbo o okoljski dajatvi za onesnaževanje okolja zaradi nastajanja odpadne embalaže.

S tem je Ministrstvo za okolje in prostor izvedlo popravljalni ukrep, ki ga je napovedalo leta 2015 v odzivnem poročilu v okviru revizije Računskega sodišča »Ravnanje s komunalnimi odpadki«. Računsko sodišče je takrat ugotovilo, da je z Uredbo o okoljski dajatvi za onesnaževanje okolja zaradi nastajanja odpadne embalaže vzpostavljena samo evidenca tistih oseb, ki dajejo embalažo prvič v promet v Sloveniji, ki so obenem tudi zavezanci za plačilo okoljske dajatve, ne pa vseh oseb, ki dajejo kot prve embalažo v promet v Sloveniji. Zaradi tega se ne zbirajo podatki o celotni masi in vrsti embalaže, dane prvič v promet v posameznem koledarskem letu, ampak le podatki o masi in vrsti embalaže, za katero je plačana okoljska dajatev. To pa je pomembno z vidika določitve obveznosti plačevanja stroškov ravnanja z odpadno embalažo. Kot je ugotovilo Računsko sodišče, zaradi te pomanjkljive evidence ni mogoče ugotoviti, ali je prag 15 ton embalaže, dane letno prvič v promet, pod katerim proizvajalcu ni treba plačevati embalažnine, določen ustrezno ali ne. Ministrstvo za okolje in prostor je zato v letošnjem letu vzpostavilo evidenco tistih oseb, ki dajejo embalažo kot prve v promet v Sloveniji, niso pa plačniki okoljske dajatve, ne glede na letno količino embalaže, ki jo posamezna oseba da kot prva v promet. V naslednjem letu bodo te osebe morale sporočiti podatke o masi embalaže, dane v promet v letošnjem letu. Na podlagi teh podatkov in podatkov Finančne uprave Republike Slovenije bo Ministrstvo za okolje in prostor preučilo dejansko potrebo po znižanju dosedanjega praga za plačilo embalažnine.

Zaenkrat torej ni mogoče realno določiti razmerja med maso embalaže, ki jo dajejo v promet proizvajalci, ki imajo obveznost plačila embalažnine, in maso embalaže, ki jo dajo v promet proizvajalci, ki te obveznosti nimajo. To bo mogoče šele v naslednjem letu po obdelavi podatkov, ki jih bodo morale po novem sporočiti vse osebe, ki dajejo embalažo v promet, ne glede na to, ali so ali niso plačniki okoljske dajatve. Ministrstvo za okolje in prostor bo z analizo teh na novo pridobljenih podatkov o proizvajalcih ter o masi in vrsti embalaže, ki je dana prvič v promet, v naslednjih letih ocenilo dejansko potrebo po znižanju praga 15 ton embalaže, dane letno prvič v promet, za nastanek obveznosti plačila embalažnine. Če masa embalaže, za katero proizvajalci ne plačujejo embalažnine, dejansko predstavlja pomemben delež mase vse embalaže, dane letno prvič v promet v Sloveniji, bo Ministrstvo za okolje in prostor ocenilo primernost znižanja praga za nastanek obveznosti plačila embalažnine zlasti z vidika vpliva take nove obveznosti na poslovanje srednjih, malih in mikro podjetij v primerjavi z drugimi možnimi ukrepi, kot sta na primer prenos te obveznosti na osebe v distribucijski verigi (kot je praksa v nekaterih drugih državah članicah EU) ali natančnejša opredelitev osnov za tarifo obračunavanja storitev proizvajalcem, saj se s predpisom ne more določiti višine embalažnine.

Dosedanje ocene o deležu embalaže, ki jo dajejo v promet proizvajalci, ki imajo obveznost plačila embalažnine, glede na celotno maso embalaže, dane v posameznem letu v promet v Sloveniji, temeljijo na podatkih o masi nastale odpadne embalaže. Masa odpadne embalaže pa nikoli ne more biti enaka masi embalaže, dane v promet, saj odpadna embalaža vsebuje tudi odpadno embalažo, ki izvira iz osebne uvoza posameznikov, odpadna embalaža vselej vsebuje nekaj ostankov embaliranega blaga, če je izpostavljena vremenskim vplivom, se v njej zadržuje voda, nerealno pa je tudi pričakovati, da bodo potrošniki v zabojnike za ločeno zbiranje odpadne embalaže odlagali samo odpadno embalažo in nobenih drugih odpadkov. Družbe za ravnanje z odpadno embalažo bi torej morale pri določanju višine embalažnine upoštevati vsa ta dejstva, in zlasti dejstvo, da niso vse osebe, ki dajejo embalažo v promet, tudi plačniki embalažnine. V kolikor bi se količinski prag za plačilo embalažnine dejansko znižal, bi to pomenilo določeno število novih zavezancev za plačilo embalažnine, pri čemer pa se sama

masa embalaže, dane v promet, ne bi povečala. Sklepati je, da bi dosedanji plačniki embalažnine zato zahtevali znižanje prispevkov na posameznega proizvajalca, kar pomeni, da se količina denarja, s katero bi razpolagale družbe za ravnanje z odpadno embalažo, ne bi bistveno povečala, kljub večjemu številu plačnikov embalažnine. Vsekakor pa bi se v primeru znižanja praga povečali stroški, ki jih imajo družbe za ravnanje z odpadno embalažo zaradi upravljanja teh sistemov (zaradi večjega števila oseb, ki bi z družbami morale skleniti pogodbe), kar pa bi dodatno obremenilo tudi sedanje plačnike embalažnine.

Uredba o ravnanju z odpadnimi nagrobnimi svečami⁸ drugače kot Uredba o ravnanju z embalažo in odpadno embalažo določa obveznosti glede zagotavljanja rednega prevzemanja odpadnih nagrobnih sveč zbiralcem teh odpadkov, ki zbirajo odpadne nagrobne sveče za skupne načrte ravnanja z odpadnimi nagrobnimi svečami, ne pa nosilec teh skupnih načrtov. Ministrstvo za okolje in prostor se zaveda, da bo glede na situacijo na terenu in glede na to, da se ne zagotavlja reden in sproten prevzem odpadnih nagrobnih sveč, potrebna sprememba sistema in posledično predpisov na tem področju.

Za dolgoročno zagotovitev učinkovitejšega sistema ravnanja z embalažo in odpadno embalažo ter odpadnih nagrobnih sveč so potrebne spremembe na ravni Zakona o varstvu okolja, kar gre v korak s časom tudi s prvim zakonodajnim svežnjem za krožno gospodarstvo, v okviru katerega sta spremenjeni Direktiva 94/62/ES in Direktiva 2008/98/ES o odpadkih (med drugim so spremenjene določbe o izvajanju razširjene odgovornosti proizvajalcev). Težave v operativnosti dela sistema ravnanja z odpadno embalažo in z odpadnimi nagrobnimi svečami narekujejo korenite spremembe, saj se v zadnjih mesecih spet slabše izvajata oba predpisa oziroma išče pravne možnosti za izogibanje predpisanim obveznostim s strani posameznih gospodarskih subjektov, ki ravnaajo z odpadno embalažo in odpadnimi nagrobnimi svečami. Poudarek bo treba dati zlasti temu, kako resnično omogočiti proizvajalcem, t. j. subjektom, ki prvič dajejo embalažo oziroma nagrobne sveče v promet v Sloveniji, izpolnitev njihovih obveznosti glede odpadne embalaže oziroma odpadnih nagrobnih sveč, ki izhajajo iz razširjene odgovornosti proizvajalcev. Ministrstvo za okolje in prostor pripravlja spremembe Zakona o varstvu okolja, ki bodo v javni obravnavi predvidoma konec tega leta.

Ministrstvo za okolje in prostor bo tako kot do sedaj ukrepalo v skladu z veljavno zakonodajo na tem področju. Inšpekcija za okolje in naravo Inšpektorata Republike Slovenije za okolje in prostor v okviru nadzora že dlje časa posebno pozornost namenja nadzoru predpisov, ki urejajo odpadno embalažo in odpadne nagrobne sveče. Potekajo tudi posebej usklajene akcije na ravni celotne države.

Z novelo Uredbe o ravnanju z embalažo in odpadno embalažo iz leta 2017⁹ so bile bolj jasno določene obveznosti družb za ravnanje z odpadno embalažo glede rednega prevzemanja odpadne embalaže od izvajalcev javne službe. Inšpektorat Republike Slovenije za okolje in prostor lahko v skladu z Uredbo o ravnanju z embalažo in odpadno embalažo glede rednega prevzemanja odpadne embalaže od izvajalcev javne službe pri družbah za ravnanje z odpadno embalažo preveri, ali:

- je z izvajalci javne službe uredila način oddaje in prevzema odpadne embalaže s posebno pogodbo,
- od izvajalcev javne službe prevzema brezplačno vso odpadno embalažo, ki je komunalni odpadki, ne glede na morebitne stroške, ki nastanejo pri nadaljnji predelavi ali odstranjevanju prevzete odpadne embalaže,
- izvajalcem javne službe za prevzeto odpadno embalažo plačuje tiste stroške, ki presegajo predpisan obseg storitev javne službe,

⁸ Uredba o ravnanju z odpadnimi nagrobnimi svečami (Uradni list RS, št. 78/08)

⁹ Uredba o spremembah in dopolnitvah Uredbe o ravnanju z embalažo in odpadno embalažo (Uradni list RS, št. 35/17)

- pri določanju priznavanja predpisanih stroškov zaradi prevzema odpadne embalaže upošteva predpisano delitev stroškov med njo in izvajalci javne službe,
- zagotavlja vsa predpisana ravnanja,
- zagotavlja predpisano ravnanje za vso odpadno embalažo na celotnem območju Slovenije,
- od izvajalcev javne službe prevzema odpadno embalažo, ki je zbrana kot ločeno zbrana frakcija, in odpadno embalažo, ki je izločena iz mešanih komunalnih odpadkov v centrih za ravnanje s komunalnimi odpadki,
- redno prevzema odpadno embalažo od izvajalcev javne službe in v primeru, da je več družb za ravnanje z odpadno embalažo, ali jo prevzema v skladu z deleži.

V drugi polovici lanskega leta so bili opazni pozitivni premiki glede izpolnjevanja zahtev o rednem prevzemanju odpadne embalaže od izvajalcev javne službe. V letu 2018 pa je Upravno sodišče odpravilo izdano inšpekcijsko odločbo, ki se je nanašala na redno prevzemanje odpadne embalaže družbe za ravnanje z odpadno embalažo od izvajalcev javne službe. Upravno sodišče je v sodbi zoper odločbo Inšpektorata Republike Slovenije za okolje in prostor v zvezi z nepobrano odpadno embalažo v letu 2016 izpostavilo, da je oblastni posamični akt, ki družbi za ravnanje z odpadno embalažo nalaga obveznost prevzemanja embalaže, (le) okoljevarstveno dovoljenje, kjer so določeni tudi pogoji, pod katerimi mora družba za ravnanje z odpadno embalažo zagotoviti predpisano ravnanje. Družba za ravnanje z odpadno embalažo pa je v okviru okoljevarstvenega dovoljenja dolžna prevzemati (le) tolikšno količino odpadne embalaže, kot so zavezanci, s katerimi ima družba za ravnanje z odpadno embalažo sklenjene pogodbe, dali na trg embalaže. Inšpekcija za okolje in naravo Inšpektorata Republike Slovenije za okolje in prostor lahko v takšnih primerih izda odločbo le, če je ugotovljena kršitev okoljevarstvenega dovoljenja.

Ministrstvo za okolje in prostor pojasnjuje, da ta sodba, kot praviloma vsaka druga sodba, učinkuje (samo) med strankama spora, torej med državo in družbo za ravnanje z odpadno embalažo, ki je tožbo vložila. Sodba torej nima neposrednih učinkov na tretje osebe (druge družbe za ravnanje z odpadno embalažo) ali na morebitne nove inšpekcijske postopke, zoper isto družbo za ravnanje z odpadno embalažo. V konkretnem primeru je v ponovljenem postopku organ sicer vezan na navodila sodišča, pri čemer je pomembno, da je sodišče pri njihovi izdaji izhajalo iz dejanskih okoliščin in pravnih opredelitev, kakor so bile ugotovljene v konkretni – izpodbijani inšpekcijski odločbi. Seveda pa se Ministrstvo za okolje in prostor pri tem zaveda, da imajo vsi zavezanci pravico do enake obravnave v enakih okoliščinah. V tem smislu ima razlaga materialnega prava, ki jo zavzame sodišče v posamezni zadevi, lahko širše implikacije. Vendar pa postopek v predmetni zadevi še ni končan, temveč je vrnjen v ponovno odločanje inšpekciji, ki bo, upoštevajoč sodbo sodišča, ponovno preverila vse dejanske okoliščine in pravne opredelitve oziroma relevantna materialnopravna določila. Ugotovljena dejstva in njihova pravna opredelitev bodo lahko predmet novih postopkov pravnega varstva, pri čemer lahko hierarhično višje sodišče (Vrhovno sodišče) o posameznih vprašanih razlage materialnega prava zavzame tudi drugačno stališče kot Upravno sodišče (čemur smo bili v preteklosti tudi v povezavi z odpadno embalažo že priča).

V letu 2018 na Inšpekciji za okolje in naravo Inšpektorata Republike Slovenije za okolje in prostor ponovno poteka akcija glede odpadne embalaže, ki je komunalni odpadki. Izdanim spremenjenim okoljevarstvenim dovoljenjem sledijo inšpekcijski pregledi pri izvajalcih javne službe, da bi se ugotovilo, ali katera od družb za ravnanje z odpadno embalažo krši določila spremenjenega okoljevarstvenega dovoljenja, s poudarkom na obveznostih rednega prevzemanja odpadne embalaže po predpisanih deležih. V primeru ugotovljenih kršitev bodo pristojni inšpektorji Inšpekcije za okolje in naravo Inšpektorata Republike Slovenije za okolje in prostor ukrepali v skladu s pooblastili.

Posebna akcija je v letu 2017 potekala tudi v obliki nadzora nad izvajanjem določb Uredbe o ravnanju z odpadnimi nagrobnimi svečami. Glede na veljavno zakonodajo pa posebnih kršitev

predpisov ni bilo ugotovljenih. V Sloveniji je namreč za prevzem nagrobnih sveč od izvajalcev javne službe določenih več zbiralcev, kar pomeni, da glede na 19. člen te uredbe, ki določa, da če prevzema odpadne nagrobne sveče od posameznega izvajalca javne službe več zbiralcev, za posameznega zbiralca Ministrstvo za okolje in prostor na svojih spletnih straneh objavi deleže prevzemanja odpadnih nagrobnih sveč. Ministrstvo za okolje in prostor še ni objavilo deležev. Inšpekcija za okolje in naravo Inšpektorata Republike Slovenije za okolje in prostor tako trenutno glede na veljavne predpise (še) nima zakonske podlage za odrejanje prevzema odpadnih nagrobnih sveč zbiralcem, saj delež, ki bi določal obveznost posameznega zbiralca, še ni objavljen. Inšpekcija za okolje in naravo Inšpektorata Republike Slovenije za okolje in prostor pa lahko zato preverja in ukrepa le v primeru drugih morebitnih kršitev, ki niso vezane na določen delež.

Ministrstvo za okolje in prostor je že leta 2017 v okviru revizije Računskega sodišča »Sistem ravnanja z odpadnimi nagrobnimi svečami« pojasnilo, da v obdobju od leta 2010 deleži niso bili določeni, ker je bilo iz evidence načrtov ravnanja z odpadnimi nagrobnimi svečami, ki jo vodi Agencija Republike Slovenije za okolje, razvidno, da odpadne nagrobne sveče od obeh nosilcev skupnih načrtov ravnanja z odpadnimi nagrobnimi svečami prevzema le en zbiralec. Ker uredba določa objavo deležev na spletni strani ministrstva v primeru, če prevzema odpadne nagrobne sveče od posameznega izvajalca javne službe več zbiralcev, določitev deležev po mnenju Ministrstva za okolje in prostor glede na pravno podlago ni bila potrebna. Kasneje sta bila vzpostavljena še dva skupna načrta ravnanja z odpadnimi nagrobnimi svečami, odpadne nagrobne sveče pa je začel zbirati še en zbiralec, ministrstvo pa zaenkrat deležev še ni določilo.

Po mnenju Ministrstva za okolje in prostor glavno oviro za uspešno delovanje sistema ravnanja z odpadnimi nagrobnimi svečami predstavlja način izračunavanja stroškov ravnanja z odpadnimi nagrobnimi svečami, na kar pa država, tako kot pri odpadni embalaži, nima vpliva. Ministrstvo za okolje in prostor bo zato preučilo možnosti za spremembo zakonodaje v smislu drugačne uveljavitve načela, da plača povzročitelj obremenitve.

Pristojni inšpektorji Inšpekcije za okolje in naravo Inšpektorata Republike Slovenije za okolje in prostor bodo v primerih ugotovljenih kršitev veljavnih predpisov ukrepali v skladu s pooblastili. Inšpektorjem namreč Zakon o varstvu okolja ali drug zakon ne daje pooblastil, da bi odločali v nasprotju z veljavnimi materialnimi predpisi. Inšpektor pa upošteva 7. člen Zakona o inšpekcijskem nadzoru v primeru ugotovljenih kršitev izreče ukrep, ki je za zavezanca ugodnejši, če je s tem dosežen namen predpisa. Prav tako mora pri določitvi roka za odpravo nepravilnosti inšpektor upoštevati težo kršitve, njene posledice za javni interes in okoliščine, od katerih je odvisno, v kolikšnem času lahko fizična ali pravna oseba, pri kateri inšpektor opravlja nadzor, ob dolžni skrbnosti odpravi nepravilnosti. Odgovornost za morebitne kršitve pa se bo presojala tudi v eventualnih prekrškovnih postopkih.

Ministrica za okolje in prostor bo predvidoma v mesecu avgustu sklicala sestanek, na katerem bodo Združenje občin Slovenije, Skupnost občin Slovenije, Združenje mestnih občin Slovenije in Zbornica komunalnega gospodarstva lahko tudi osebno predstavili probleme, s katerimi se srečujejo, in se pogovorili o možnih rešitvah. Vabilo na sestanek bo poslano neposredno s strani Ministrstva za okolje in prostor.

Mag. Lilijana Kozlovič
generalna sekretarka